

GEESTELIJKE VERZORGING MOET BLIJVEN

COLUMN

In Justitiekrant 18 (2 oktober) filosofeerde Jacques van Huet over een mogelijke bezuiniging op de geestelijke verzorging, door capaciteit "in te huren om de hoek" bij plaatselijke kerken of bij het Humanistisch

Verbond. In de daarop volgende discussie in de media herhaalde hij zijn bespiegeling, maar voegde er ook aan toe dat hij niets wilde afdoen aan de betekenis van de geestelijke verzorging. Daar zijn wij van overtuigd. Uit de vele reacties die wij krijgen blijkt dat directuren en medewerkers van inrichtingen daar gelukkig ook zo over denken. Een goed functionerende geestelijke verzorging handhaven bij "inhuren om de hoek" is echter een illusie. Een paar argumenten.

Geestelijke verzorging betekent veel voor gedetineerden. Ze begeleidt mensen bij hun levensoriëntatie en leert hen hun leven te beleven als verantwoordelijke mensen die deel zijn van een groter geheel. Daarbij gaat het om vragen die te maken hebben met de persoonlijke levensweg, zoals: wie ben ik als mens, welke blokkades in verleden en heden beletten mij een zinvol leven op te bouwen, hoe verwerk ik mijn verleden (schuld, verdriet, teleurstelling, falen), hoe zie ik de toekomst, wie ben ik in relaties met anderen, door

welke normen en waarden laat ik mij leiden en uit welke bronnen put ik in mijn leven? Behalve persoonlijke begeleiding biedt de geestelijke verzorging ook de mogelijkheid van het beleven van gemeenschap, in kerkdiensten en gespreksgroepen. Het aanbieden van vormen van gemeenschap is heel essentieel, want velen weten niet wat het betekent ergens bij te horen. Opmerkelijk veel gedetineerden hebben contact met de geestelijke verzorging. Er is grote behoefte aan.

Geestelijke verzorging vervult een essentiële functie. Zeker nu allervuegen wordt erkend dat het criminaliteitsprobleem niet op zichzelf staat, maar ook te maken heeft met de manier waarop mensen leven, met hun levensoriëntatie.

Premier Kok schrijft in een artikel in Trouw van 1 april dat wij moeten investeren in preventie, in mensen en in sociale verhoudingen. Dat is de spijker op zijn kop. Als mensen niet in zichzelf het vermogen vinden om een nieuwe levensweg te gaan en als er geen verbanden

zijn waarin zij hun leven met anderen delen, zullen de recidivecijfers nooit teruglopen. Geestelijke verzorging is een diepte-investering in mensen.

Na de oorlog is de geestelijke verzorging opgebouwd als een professioneel werkende tak van dienst.

Geestelijk verzorgers krijgen in een uitgekiend programma van deskundigheidsbevordering de noodzakelijke toerusting voor hun werk. Dit is nodig vanwege de problematiek waarmee gedetineerden kampen:

vaak complexe problemen, geconcentreerd in één persoon, bijvoorbeeld op het gebied van identiteit, verslaving, religieus-culturele achtergrond, motivatie en zingeving. Verder is voor het werken met gedetineerden op het gebied van de geestelijke verzorging een vertrouwensrelatie noodzakelijk. Duurzame aanwezigheid van de geestelijke verzorging in de inrichtingen biedt de mogelijkheid om in crisissituaties - en dat zijn er vele in het leven van de gedetineerde - direct aanspreekbaar te zijn. De directe aanspreekbaarheid - zo kenmerkend voor de huidige geestelijke verzorging - komt te vervallen bij een incidenteel spreekuur.

De geestelijke verzorging is niet alleen van persoonlijkke betekenis voor gedetineerden en maatschappelijk

van belang, ze draagt ook bij aan een beheersbare detentie. Veel spanningen van gedetineerden vinden bij ons hun uitlaatklep. Geestelijke verzorging hoort bij het primaire proces. Van Huet wil de balans tussen gedetineerden en personeel intact laten. De geestelijke verzorging is daar een essentieel onderdeel van.

"Inhuren om de hoek" zou voor kerken en het Humanistisch Verbond aantrekkelijk zijn. Dat is onjuist. Pastores en raadsleden in steden en dorpen hebben de handen vol aan activiteiten voor hun eigen gemeenschap. Zeker in deze tijd van toenemende belangstelling voor levensoriëntatie en zingeving. Bovendien ontbreekt bij hen de deskundigheid voor de specifieke doelgroep.

"Inhuren om de hoek" zou goedkoper zijn. Ook dat is een illusie. Eerste berekeningen leren dat het wel eens duurder zou kunnen uitvallen dan in de hedendaagse vorm, mits je tenminste het huidige niveau van kwaliteit en bereikbaarheid wilt handhaven.

**Mede namens de Hoofdaalmoezenier en het Hoofd van de Humanistische Geestelijke Verzorging:
Jan Eerbeek, Hoofdpredikant**

Justitiekrant
27-11-98

Geestelijke verzorging moet aan de inrichtingen verbonden blijven

In de justitiekraant van 2 oktober jl. filosofeerde de heer J. van Huet over een mogelijke bezuiniging op de geestelijke verzorging door middel van het zogenaamde "inhuren om de hoek" bij plaatselijke kerken of bij afdelingen van het Humanistisch Verbond.

In de discussie die daarop volgde in de media herhaalde hij zijn bespiegeling, maar hij voegde daar ook aan toe, dat hij niets wilde afdoen aan de betekenis van de geestelijke verzorging. Daar zijn wij van overtuigd.

Uit de vele reacties die wij krijgen blijkt dat veel directeuren en medewerkers van inrichtingen daar gelukkig ook zo over denken.

Een kwalitatief goed functionerende geestelijke verzorging handhaven bij "inhuren om de hoek" is echter een illusie.

Een paar argumenten in kort bestek.

1. Geestelijke verzorging is voor gedetineerden van grote betekenis.

De geestelijke verzorging begeleidt mensen bij hun levensoriëntatie en leert hen hun leven te beleven als verantwoordelijke mensen die deel zijn van een groter geheel.

Daarbij gaat het om vragen die te maken hebben met de persoonlijke levensweg. Aan de orde komen vragen als: "wie ben ik als mens", welke blokkades in verleden en heden zijn er om een zinvol leven op te kunnen bouwen, de verwerking van het verleden (schuld, verdriet, teleurstelling, falen), "hoe zie ik de toekomst, wie ben ik in relaties met anderen, door welke normen en waarden laat ik mij leiden, uit welke bronnen put ik in mijn leven?"

Naast de persoonlijke begeleiding biedt de geestelijke verzorging ook de mogelijkheid van het beleven van gemeenschap, in kerkdiensten en in gespreksgroepen. Het aanbieden van vormen van gemeenschap is heel essentieel, want velen weten niet wat het betekent ergens bij te horen.

Opmerkelijk veel gedetineerden hebben contact met de geestelijke verzorging. Dat geeft aan dat er grote behoefte aan is. Geestelijke verzorging vervult een essentiële functie. Zeker ook in deze tijd waar allereergens wordt erkend dat de criminaliteitsproblematiek niet op zichzelf staat, maar ook te maken heeft met de manier waarop mensen leven. Met hun levensoriëntatie.

Premier Kok schrijft in een artikel in Trouw van 11 april 1998 dat wij moeten investeren in preventie, in mensen en in sociale verhoudingen. Dat is precies de spijker op de kop. Want als mensen niet in zichzelf het vermogen vinden om een nieuwe levensweg te gaan en als er geen verbanden zijn waarin zij hun leven samen met anderen delen, dan zullen de recidivecijfers nooit teruglopen.

Geestelijke verzorging is een diepte-investering in mensen!

2. In de naoorlogse jaren is de geestelijke verzorging opgebouwd als een professioneel werkende tak van dienst. Geestelijk verzorgers ontvangen in een uitgekiend programma van deskundigheidsbevordering de noodzakelijke toerusting voor hun werk. Deze professionaliteit is noodzakelijk vanwege de problematiek die voorkomt in de groep gedetineerden. Het gaat meestal om complexe problematiek geconcentreerd in een persoon, zoals problematiek op het gebied van identiteit, verslaving, religieus-culturele achtergrond, motivatie en zingeving.

Daar komt bij dat voor het werken met gedetineerden op het gebied van de geestelijke verzorging een vertrouwensrelatie noodzakelijk is. Deze vertrouwensrelatie wordt opgebouwd vanuit een laagdrempelige aanwezigheid.

De huidige duurzame aanwezigheid van de geestelijke verzorging in de inrichtingen biedt de mogelijkheid om in crisissituaties (en dat zijn er vele in het leven van de

gedetineerde) direct aanspreekbaar te zijn. De directe aanspreekbaarheid - zo kenmerkend voor de huidige geestelijke verzorging - zal vervallen bij een incidenteel spreekuur.

3. De geestelijke verzorging is niet alleen van persoonlijke betekenis voor gedetineerden en van maatschappelijke betekenis, maar draagt ook bij aan een beheersbare detentiesituatie. Bij de geestelijke verzorging vinden veel spanningen van gedetineerden hun uitlaatklep.

Geestelijke verzorging hoort bij het primair proces. De heer van Huet wil de balans tussen gedetineerden en personeel intact laten. De geestelijke verzorging is daar een essentieel onderdeel van. Het "inhuren om de hoek" zal dan ook zeker spanningsverhogend in de inrichtingen werken.

4. "Inhuren om de hoek" zou voor kerken en het Humanistisch Verbond aantrekkelijk zijn. Dat is een onjuiste veronderstelling. Pastores en raadslieden in steden en dorpen hebben de handen vol aan activiteiten ten behoeve van hun eigen gemeenschap. Zeker in deze tijd van toenemende belangstelling voor levensoriëntatie en zingeving. Bovendien ontbreekt bij hen de deskundigheid voor de specifieke doelgroep.

5. "Inhuren om de hoek" zou goedkoper zijn. Ook dat is een illusie. Eerste berekeningen leren dat "inhuren om de hoek" wel eens duurder zou kunnen zijn dan in de huidige organisatievorm, tenminste als men de kwaliteit en bereikbaarheid op het huidige niveau wil handhaven.

De bezuinigingstaakstelling voor het gevangeniswezen is fors. Wij begrijpen de zorg die de gevangendirecties hebben om daar op een verantwoorde wijze invulling aan te geven. En daarbij een humaan detentieklimaat te handhaven. Want de inrichtingen moeten leefbaar blijven. Dat is een gemeenschappelijke zorg.

Natuurlijk willen ook wij meedenken over de vraag hoe de geestelijke verzorging naar evenredigheid een bijdrage kan leveren. Daarbij zal, gezien het belang van de geestelijke verzorging voor de gedetineerden en de inrichtingen, de huidige organisatiestructuur van onze dienst naar de mening van onze zendende instanties intact moeten blijven.

Mede namens de Hoofdaalmoezenier en het Hoofd van de Humanistische Geestelijke Verzorging:

J.D.W. Eerbeek,
Hoofdpredikant